

PRVNÍ REFLEXE GLOBÁLNÍ EKOLOGICKÉ KRIZE

1. RACHEL CARSON: MLČÍCÍ JARO

V předloženém úryvku (str. 52-55) Carson kritizuje nezodpovědné nakládání s uměle vytvořenými chemikáliemi, konkrétně zmiňuje stroncium 90 a dále se soustředí na chemické postřiky obsahující DDT. Tvrdí, že DDT se rozprašuje v zemědělství v množství, na které se příroda nedokáže v tak krátkém čase adaptovat. Dále ale zmiňuje, že hmyz, proti němuž jsou tyto přípravky určeny, se dokáže přizpůsobit velmi rychle, což pak vede k nutnosti vyvíjet ještě jedovatější sloučeniny. Tento přístup považuje za primitivní a nabádá k použití metod kontroly populací, které respektují „dynamiku života“ a jsou založeny na poznání vazeb celého společenstva.

A. JAKÉ ALTERNATIVY CHEMICKÝCH PESTICIDŮ NAVRHUJE CARSON JAKO ŘEŠENÍ?

V tomto úryvku Carson žádné konkrétní alternativy nenavrhuje. Zmiňuje se pouze obecně o „*biologických* řešeních, založených na poznání živých organismů [...] a celých společenstev“ (54). Dále zmiňuje, že tato řešení společně vyvíjejí specialisté různých oborů.

B. CO O TĚCHTO PŘÍSTUPECH VÍME DNES?

Není mi jasné, jestli otázka směřuje k alternativám, nebo k postřikům jako takovým. Pokud jde obecně o pesticidy, tak byla především zkoumána jejich karcinogenita a způsoby, kterými si hmyz vyvíjí rezistenci vůči DDT. O DDT víme minimálně to, že je to endokrinní disruptor a vysoce pravděpodobně způsobuje některé druhy rakovin.

C. JAK SE OD DOB VYDÁNÍ KNIHY PROMĚNILO NAKLÁDÁNÍ S CHEMIKÁLIEMI?

Pokud jde DDT, tak to bylo postupně zakázáno během 70. a 80. let ve většině vyspělých států¹. V roce 2004 pak vešla v platnost Stockholmská úmluva, která zakázala použití některých perzistentních organických látek včetně DDT². Tuto úmluvu přijala většina vyspělých států, nikoli však USA, Izrael, Malajsie, Itálie a Irák (data z roku 2013). DDT je stále povoleno používat v omezené míře proti malárii.

---

¹ <https://en.wikipedia.org/wiki/DDT>

² https://en.wikipedia.org/wiki/Stockholm_Convention_on_Persistent_Organic_Pollutants

2. LYNN WHITE JR.: HISTORICKÉ KOŘENY NAŠÍ EKOLOGICKÉ KRIZE

White prezentuje tezi, že kořeny ekologické krize lze hledat v západním pojetí křesťanské víry už od středověku, konkrétně zmiňuje její pojetí „neopakovatelného a lineárního času“ (771), antropocentričnost, dualitu člověka a přírody a důraz na jednání³. Dále tvrdí, že západní věda navazuje svými hodnotami na tyto křesťanské hodnoty a že současná ekologická krize byla podpořena „manželstvím vědy a techniky“ (766), které proběhlo v polovině 19. století. Jako možné východisko z krize vidí „znovu promyslit a procítit svou podstatu a úděl“ (775) a odkazuje přitom na učení o pokoře a „demokracii všeho Božího tvorstva“ (774) dle názorů svatého Františka z Assisi. Řešení ekologické krize pomocí více vědy a techniky nepovažuje za vhodné.

A. SOUHLASÍTE S WHITEOVOU TEZÍ, ŽE NÁBOŽENSTVÍ (OBECNĚ) ZÁSADNÍM ZPŮSOBEM OVLIVŇOVALO KULTURNÍ VÝVOJ NAŠÍ CIVILIZACE?

V tom pojetí, jak to White prezentuje, s tím nesouhlasím. Jeho výklad myslím zjednodušuje realitu. Už ten první příklad s vynalezením nového typu pluhu v 7. století ukazuje, že technologická inovace se mohla odehrát v době, kdy křesťanství ještě nebylo v dané oblasti rozšířeno. Člověk tedy může mít tendenci přírodu vykořisťovat i bez křesťanství. Například proto, že si chce vypěstovat potraviny, aby měl co jíst.

A i kdyby křesťanství určovalo kulturu středověku, tak extrapolace do dob průmyslové revoluce mi nepřijde jako samozřejmost. White píše, že spojení vědy a techniky bylo rozhodující pro náš pozdější vývoj, ale z textu mi není jasné, proč by křesťanství mělo mít vliv na to, že k tomuto „spojení“ vůbec došlo.

B. JAKÉ JSOU PODLE VÁS PROBLEMATICKÉ BODY JEHO KRITIKY KŘESŤANSTVÍ A KTERÉ JEHO MYŠLENKY BYSTE NAOPAK PODPOŘILI?

White míchá pojem křesťanství jako nástroj k ospravedlnění vedení praktické politiky (příklad s guvernérem Kalifornie na straně 773) s křesťanstvím jakožto individuálním systémem hodnot. Když někdo něco označí za „křesťanské“, tak to může být jen jeho subjektivní interpretace toho, co pod tím chápe.

C. ZA WHITEOVOU ARGUMENTACÍ PROSVÍTÁ KONTRAST DVOU ZE ZÁKLADNÍCH POSTOJŮ ENVIRONMENTÁLNÍ ETIKY. KTERÉ TO JSOU?

Otázka, zda environmentální problémy lze řešit technologickou cestou, nebo zda je třeba jít hlouběji a změnit základní hodnoty, které ovlivňují lidské činy.

---

³ „Řecká svatý rozjímá, západní svatý jedná“ (772).